

Nr 14

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen
behandlade för flera huvudtitlar gemensamma frågor.
(5:e avd.)*

I propositionen nr 1 (bilaga 2) har till behandling upptagits här nedan angivna för flera huvudtitlar gemensamma frågor (se statsrådsprotokollet över civilärenden för den 3 januari 1964).

Den allmänna lönenivån för statsanställda m. m. I statsrådsprotokollet (s. 1—3) erinras under detta avsnitt bl. a. om den under 1963 gällande löne- och pensionsnivån. Då slutligt beslut härutinnan för 1964 ännu ej föreligger har till grund för beräkningen av anslagsmedlen till rörliga löneförhöjningar samt pensioner under nästa budgetår lagts de löne- och pensionsbelopp som gällt under 1963. Kostnaderna för den statstjänstemännen tillkommande kompensationen för höjda folkpensionsavgifter, som hittills bestritts från särskild anslagspost, föreslås skola hädanefter avföras från anslagsposter till rörligt tillägg.

Överskridande av vissa anslagsposter. I förevarande hänseende redogörs i statsrådsprotokollet (s. 3—5) för vissa bemyndiganden som riksdagen under senare år lämnat Kungl. Maj:t i fråga om överskridande av genom riksdagens beslut maximerade anslag och anslagsposter, vilka bemyndiganden föreslås skola gälla även för nästa budgetår. Härutöver föreslås ett motsvarande bemyndigande till följd av tjänstemäns placering i högre löneklass än som förutsatts vid anslagsberäkningen. Slutligen föreslås bemyndigande för Kungl. Maj:t avseende inrättande av vissa tjänster för förste kanslisekreterare, kanslisekreterare eller amanuens i statsdepartementen.

Lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. Under detta avsnitt av statsverkspropositionen redovisas de förslag till ändrad lönegradsplacering som förordats på grundval av den under budgetarbetet företagna omprövningen av löneställningen för olika tjänster. Utskottet får beträffande detta avsnitt hänvisa till s. 6 o. 7 i statsrådsprotokollet samt till den därtill hörande bilagan (s. 14—25). Förslagen innebär uppflyttning av ca 200 tjänster till en beräknad kostnadsökning för löner av ungefär 400 000 kr. för år.

Förstärkning av departementens resurser för långsiktig planering. Under detta avsnitt redogörs bl. a. för vissa föreliggande planeringsuppgifter av större räckvidd och anges riktlinjer för en upprustning av statsdepartementens resurser för planeringsverksamheten. Med hänsyn till att den pågående departementsutredningens förslag väntas föreligga i början av år 1965 har ståndpunktstagandet till frågan om en mera fullständig upprustning av departementens planeringsresurser ansetts böra anstå till dess förslaget lämnats. Vissa provisoriska förstärkningar av planeringsresurserna på de punkter, där behovet framstår som mest trängande, har dock ansetts kunna ske redan nu. Erforderliga förslag göres av vederbörande departementschefer vid anmälan av departementens avlöningsanslag. Dessa förslag innebär, förutom några få nya tjänster, att medelsanvisningen till expertis för nu angivna planeringsverksamhet inom departementen förstärkes med sammanlagt ca 600 000 kr.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond. Härutinnan anges i statsrådsprotokollet de anslag, tillhoppa 160 994 000 kr., som under de olika huvudtitlarna erfordras för ersättning till de olika delfonderna.

Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark. I statsrådsprotokollet anges under förevarande avsnitt storleken av de anslag under olika huvudtitlar, tillhoppa 1 153 000 kr., som ansetts böra anvisas för ersättning till fonden.

Utskottet. Innan utskottet ingår på en behandling av vad i statsverkspropositionen i förevarande del anförs och föreslagits vill utskottet erinra om att i de likalydande motionerna I: 198 och II: 240 framställts yrkanden om avslag på eller ändring av statsverkspropositionen i vissa delar i förening med ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten för budgetåret 1964/65. Utskottet avger särskilt utlåtande i anledning av nämnda motioner.

Med avseende på statsverkspropositionen i nu förevarande del har i statsrådsprotokollet under avsnittet *Den allmänna lönenivån för statsanställda m. m.* erinrats om den löne- och pensionsnivå som enligt statsmakternas beslut varit gällande för kalenderåret 1963. Med hänsyn till att motsvarande spörsmål för år 1964 ännu icke är slutligt reglerat har till grund för beräkningen av anslagsmedlen till rörliga löneförmåner samt pensioner under budgetåret 1964/65 lagts de för 1963 gällande löne- och pensionsbeloppen. Kostnaderna för kompensation för höjda folkpensionsavgifter har överförts till och inräknats i anslagsposterna till rörligt tillägg.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande angående vad i nämnda hänseenden i statsrådsprotokollet anförs.

I fråga om *Överskridande av vissa anslagsposter* avseende budgetåret

1964/65 ansluter sig Kungl. Maj:ts förslag till vad förut av riksdagen medgivits, dock med utvidgning i två hänseenden. Utskottet har inte funnit anledning framställa någon erinran mot vad sålunda föreslagits.

Beträffande *Lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.* anmäles i statsrådsprotokollet resultatet av den under budgetarbetet verkställda omprövningen av löneställningen för olika tjänster (s. k. A-frågor). Förslagen, som sammanfattats i en vid statsrådsprotokollet fogad bilaga, innefattar uppflyttning av ca 200 tjänster. Kostnadsökningen för löner vid ett genomförande av förslagen har vid nuvarande lönenivå beräknats till ca 400 000 kr. för år. Medel för lönegradsändringarna har beräknats under vederbörande huvudtitlar. Förslagen har avsetts skola genomföras fr. o. m. den 1 juli 1964.

Vad sålunda föreslagits ansluter sig till det förfarings sätt som under senare år tillämpats. Utskottet har vid sin granskning av de föreliggande lönegradsförslagen funnit sig kunna lämna desamma utan erinran.

Vad beträffar de lönegradsfrågor som betecknats som B-frågor har, enligt vad av statsrådsprotokollet framgår, arbetet härmed påbörjats. Förslag i ämnet avses senare komma att underställas riksdagen. För att dylika förslag skall kunna genomföras under 1964 föreslås i förevarande sammanhang att riksdagen, liksom fallet varit under senare år, beslutar att de personalförteckningar som riksdagen fastställer innan beslut meddelats i anledning av de särskilda lönegradsplaceringsförslagen skall gälla endast i den mån annat icke följer av vad riksdagen beslutar i samband med behandlingen av sådana förslag. Utskottet tillstyrker vad sålunda förordats.

Under avsnittet *Förstärkning av departementens resurser för långsiktig planering* har i statsrådsprotokollet bl. a. framhållits att den långsiktiga planeringen kännetecknas av vitt skilda arbetsuppgifter. För vidareutvecklingen av planeringsarbetet har två frågor ansetts vara av särskild vikt, nämligen ett fördjupat studium av vissa grundläggande metodproblem och en samordning av planeringsarbetet på olika nivåer och inom olika områden. Beträffande samordningsarbetet har detta i fråga om de större och viktigare frågorna ansetts tillhöra departementens mest väsentliga arbetsuppgifter. Det anses angeläget att upprusta departementens resurser härför; arbetet härmed har f. ö. redan igångsatts. Erforderliga förslag i ämnet framställs emellertid icke i nu förevarande sammanhang utan av vederbörande departementschefer vid anmälan av de av frågan berörda departementens avlöningsanslag. De i årets statsverksproposition i detta hänseende framställda förslagen innebär, förutom vissa nya tjänster, att medelsanvisningen till expertis skulle förstärkas med sammanlagt ca 600 000 kr.

Utskottet har funnit vad sålunda i statsrådsprotokollet anförts icke i detta sammanhang föranleda särskilt uttalande från utskottets sida. Ut-

skottet kommer att i samband med sin behandling av anslagen under de olika huvudtitlarna ta ställning till den nu ifrågasatt organisations- och anslagsfrågan i varje särskilt fall.

Vad i övrigt i förevarande bilaga till statsrådsprotokollet anförts har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

A. bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1964/65 i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 3 januari 1964 förordats medge

1) de överskridanden av genom riksdagens beslut maximerade anslagsposter till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, eller till avlöningar till icke-ordinarie personal, som erfordras till följd av att dylik anslagspost blivit i en icke förutsedd omfattning belastad *antingen* med utgifter för avlöningar åt icke-ordinarie tjänsteman, som vikarierat å ordinarie tjänst, vilken är obesatt eller vars innehavare åtnjutit ledighet för offentligt uppdrag eller av annan anledning med avstående av hela lönen, *eller* med kostnader, som sammanhänger med att icke-ordinarie ersättare behöver anlitas vid vakanthållande av ordinarie tjänst eller vid längre tids ledighet med helt eller delvis bibehållen lön för ordinarie eller icke-ordinarie tjänsteman,

2) de överskridanden av genom riksdagens beslut maximerade anslag och anslagsposter, som påkallas med hänsyn till tillämpningen av reglerad befordringsgång för i statsrådsprotokollet berörda personalkategorier,

3) de överskridanden av genom riksdagens beslut maximerade anslag och anslagsposter, som kan bli erforderliga för bestridande av övergångsförmåner till befattningshavare å vissa i ortsgruppshänseende nedflyttade orter,

4) överskridanden av genom riksdagens beslut maximerade anslag och anslagsposter på grund av merkostnader till följd av kontraktsanställning,

5) överskridanden av genom riksdagens beslut maximerade anslag och anslagsposter på grund av omläggningen av SPA-finansieringen,

6) överskridanden av genom riksdagens beslut maximerade anslag och anslagsposter till följd av att tjänstemän kommer att vara placerade i högre löneklass än som förutsatts vid anslagsberäkningen;

B. bemyndiga Kungl. Maj:t att fr. o. m. budgetåret 1964/65 tills vidare i enlighet med vad i statsrådsprotokollet

över civilärenden för den 3 januari 1964 förordats inrätta erforderligt antal tjänster för förste kanslisekreterare, kanslisekreterare eller amanuens i högst Ae 23 i statsdepartementen;

C. besluta att de personalförteckningar, som riksdagen fastställer innan riksdagen meddelat beslut i anledning av lönegradsplaceringsförslag som framlägges i särskild ordning, skall gälla endast i den mån annat icke följer av vad riksdagen beslutar i samband med behandlingen av nämnda förslag;

D. godkänna de i bilagan till statsrådsprotokollet över civilärenden för den 3 januari 1964 upptagna förslagen om placering i lönegrad av vissa tjänster m. m.;

E. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för genomförande av under D. avsedda förslag.

Stockholm den 11 februari 1964

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herr Näsström, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Ivar Johansson, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, Bengtson, Per Jacobsson, Söderberg, Mårtensson, Herbert Larsson, Rönnberg, Per-Olof Hanson och Harry Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Ståhl, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herrar Andreasson, Eliasson i Sundborn, fru Lewén-Eliasson, herrar Johansson i Norrköping, Nelander och Palm.

Särskilt yttrande

av fröken Andersson, herrar Ivar Johansson, Virgin, Bengtson, Per Jacobsson, Per-Olof Hanson, Harry Carlsson, Staxäng, Ståhl, Svensson i Stenkyrka, fröken Elmén, herrar Eliasson i Sundborn, Nelander och Palm, vilka beträffande förstärkning av departementens resurser för långsiktig planering anfört följande.

»I bilaga 2 till årets statsverksproposition lämnar chefen för finansdepartementet under punkt 4 en redovisning av planeringsarbetets uppläggning inom departementen. Ståndpunkt till frågan om departementens resur-

ser för planeringsarbetet bör enligt departementschefens mening anstå i avvaktan på slutförande av den förra året påbörjade departementsutredningen. För vissa provisoriska förstärkningar begäres i årets statsverksproposition inrättande av ett mindre antal nya tjänster samt anslag för särskild expertis.

Det aktuella bristläget inom flera centrala samhällsområden har klart givit vid handen att det hittillsvarande prognos- och planeringsarbetet beträffande den offentliga sektorn brustit. Inom riksdagen har vid upprepa- de tillfällen uppmärksamheten fästs vid detta förhållande.

I anslutning till den av finansministern nu lämnade redovisningen vill vi emellertid betona angelägenheten av att riksdagen kan följa den skisserade prognos- och planeringsverksamheten. Detta är betydelsefullt inte minst för riksdagens behandling av och ställningstagande till budgetpolitiken och den ekonomiska politiken i övrigt. Tendensen till ersättande av vanliga utredningar inom Kungl. Maj:ts kansli eller parlamentariska utredningar med planeringsorgan av icke parlamentarisk karaktär har uppmärksamats i motionerna I: 391 och II: 466, vilka hänvisats till konstitutionsutskottet. Vi har i detta sammanhang velat rikta uppmärksamheten på de angivna förhållandena, vilka kommer att närmare belysas vid frågans fortsatta behandling.»